

O RODINĚ

Děti, poslouchejte své rodiče, protože to je spravedlivé před Bohem. ² 'Cti otce svého i matku svou' je přece jediné přikázání, které má zaslíbení: ³ 'aby se ti dobře vedlo a abys byl dlouho živ na zemi.' ⁴ Otcové, nedrážděte své děti ke vzdoru, ale vychovávejte je v kázni a napomenutích našeho Pána. (Ef 6:1-4)

1. čtení: Lukáš 2:39-52

Hlavní čtení: Ef 6:1-4

I. Milí bratři, milé sestry,

rodina je základem společnosti. Ani stát na jedné straně. Ani jednotlivec na straně druhé. Rodina je základní jednotkou každého širšího lidského společenství. A aby nedošlo k omylu, raději ještě připojím: Tradičně pojatá rodina je základem společnosti. Tedy jeden muž a jedna žena. Manželé. A jejich děti. Dnes se totiž se slovy, jako je *manželství* a *rodina*, kouzlí jako nikdy předtím. Tyto pojmy nabývají významů, kterým by naši předkové vůbec nerozuměli. Určitě by se ptali, jak je možné, že za rodinu se dnes pokládá prakticky jakékoliv uskupení lidí, kteří bydlí pod jednou střechou. A totéž platí pro manželství. Dnes už v mnoha zemích světa je naprosto normální, že se berou dva lidé stejného pohlaví. A mnohé církve jim v tom žehnají. A že to ještě v naší zemi není možné? Všeho do času, zdá se. Navíc to vypadá, že právě naše evangelická církev takto širokému pojetí manželství jde naproti. Ještě jeden příklad. V posledních několika letech je stále populárnější *sologamie*. Víte, co to je? Člověk si vezme sám sebe, protože nikoho na světě nemiluje víc. Případů takových „svateb“ před příslušnými úřady je po celém světě spousta. Dokonce přibývá už i rozvodů. Člověk je do sebe zamilovaný, proto se ožení sám se sebou, nebo vdá sama za sebe. Před státem, nebo i před církví. A pak si to rozmyslí. A tak se sám se sebou zase rozvede. Bratři a sestry, původní význam slova manželství je jasný: Znamená muže a ženu. A ne ženu a ženu. A ne muže a muže. A ne jenom muže. Nebo jenom ženu. Dokonce ani žádná z dalších desítek pohlaví, která v této době vznikají jako houby po dešti, za nadšeného tleskání všech „pokrokově“ smýšlejících lidí. Ale s etymologií slova *manželství* si jakožto křesťané nevystačíme. Pro nás v těchto otázkách není rozhodující ani původ a význam tohoto slova, ani váha tradice, dokonce ani naše vlastní zkušenost. Pro nás je zásadní, co o manželství říká Bůh ve svém Slovu. V Písmu svatém. Nezáleží na tom, co si my lidé vymyslíme. Hospodin nám hned na začátku Bible sděluje, že stvořil muže a ženu ke svému obrazu. (Gn 1:26-28) A ty dva přivedl k sobě, aby se měli rádi, aby spolu měli děti, aby se lidské společenství rozrostlo. A tak jeden z prvních Božích příkazů, které z Písma slyšíme, zní: *Proto opustí muž svého otce i matku a přilne ke své ženě a stanou se jedním tělem.* (Gn 2:24)

Pán Ježíš ta slova opakuje, když se pouští do ostrých rozhovorů se svými odpůrci. On je totiž skálopevně přesvědčen, že Bůh na samém úsvitu lidstva stvořil Adama a Evu, prvního muže a první ženu. A že jim přikázal, aby se ti dva k sobě tělesně i duchovně připoutali, doslova přilepili. Pán Ježíš nemá potřebu ten biblický příběh z knihy Genesis nijak zvlášť komentovat. Jen k němu připojí výzvu, kterou my slyšíme na každé křesťanské svatbě:

- *A proto co Bůh spojil, člověk nerozlučuj.* (Mt 19:6)

Manželství, tedy vztah jednoho muže a jedné ženy, Bůh ustanovil ještě před pádem lidí do hříchu. Ještě před tím, než lidé přestali respektovat Boha, žili spolu jako manželé. Manželství je tedy Božím rajským nařízením. Dokonce tak rajským, že v něm apoštol Pavel vidí předobraz vztahu Ježíše Krista a církve.

- ²¹ *V poddanosti Kristu se podržujte jedni druhým: ²² ženy svým mužům jako Pánu, ²³ protože muž je hlavou ženy, jako Kristus je hlavou církve, těla, které spasil. ²⁸ Proto i muži mají milovat své ženy jako své vlastní tělo. Kdo miluje svou ženu, miluje sebe. ²⁹ Nikdo přece nemá v nenávisti své tělo, ale žíví je a stará se o ně. Tak i Kristus pečuje o církev; ³⁰ vždyť jsme údy jeho těla. ³¹ 'Proto opustí muž otce i matku a připojí se k své manželce, a budou ti dva jedno tělo'. ³² Je to velké tajemství, které vztahují na Krista a na církev.* (Ef 5:21-23,28-32)

II. Bratři a sestry, proč jsme se vrátili k manželství? Proč rovnou neprobíráme vztah rodičů a dětí? Protože vztah muže a ženy je nadřazený vztahu rodičů a dětí. Bez jejich vztahu přece žádné děti nebudou. A navíc: Když spolu muž a žena budou žít věrně, láskyplně, ve vzájemné úctě, navíc i v radostné poslušnosti vůči Bohu, který je spojil dohromady, pak mají mnohem větší šanci, že budou správně vychovávat své děti, které jim Bůh daroval. A že je děti budou respektovat a poslouchat. Že se nechají vést svými rodiči.

Proto i apoštol Pavel v listu Efezským nejprve pojednává o vztahu mezi manželi. A až poté o vztahu rodičů a dětí. Milí bratři, milé sestry, s našimi dětmi jsme dnes zeširoka probrali otázku: *Proč? Proč mají děti poslouchat své rodiče?* A teď se zaměříme na slova, která Pavel adresuje nám, dospělým. On oslovuje v první řadě otce. Myslím si však, že z jeho slov mohou čerpat nejen tatínkové, ale i maminky. I babičky a dědečkové. A strýcové i tety, kteří třeba ještě nemají své vlastní děti, což se může změnit, dá-li Pán. A také všichni ostatní. Protože to, co nám Písmo dnes předkládá, je tak závažné téma, že je třeba, aby se za jeho naplnění církve přimlouvala. Ať už máš či nemáš své vlastní děti, modli se, křesťane, aby v rodinách panoval řád daný laskavým a moudrým Bohem. A co myslím tím řádem? Že rodiče vedou své děti. A ne že děti vedou své rodiče. Rodiče udávají směr cesty. A ne naopak. V poslední době jsme svědky toho, že dítě je šéf. Dítě si určuje, kdy, kde a co bude jíst, co bude mít na

sobě, jak dlouho bude venku, na co a dokdy se bude dívat, kdy si zapne a kdy vypne mobil, dokonce také někdy zda půjde či nepůjde do kostela. V mnohých rodinách je dítě šéf. A teď pozor: To není jeho vina. To je vina rodičů. Je to vina dospělých.

Víte, zajímalo by mě, zda by v dnešní době, v této západní společnosti, ještě Pavel měl důvod připomínat otcům, že nemají být příliš přísní na své děti. Ano, jsou výjimky z pravidla. Existují otcové, kteří tyranizují své děti. A někdy narazíme i na takové matky. A to je samozřejmě velice špatné a odsouzeníhodné. Ale v mnohem větší míře se dnes setkáváme s pravým opakem: Že rodiče si nechávají poroučet od svých dětí. Někdy se dokonce od svých ratolestí nechají i šikanovat, tyranizovat. Skáčou podle toho, jak jejich malí a sladcí miláčkové pískají. Možná že dnes by Pavel vůbec neměl potřebu připojovat, *Otcové, nedrážděte své děti ke vzdoru...*

Nebo jak říká v listu Koloským:

- *Otcové, neponižujte své děti, aby nemalomyslněly.* (Ko 3:21)

III. Bratři a sestry, zkusme se na moment zamyslet nad tím, jaké jsou cesty k dobré výchově dětí. Jaké jsou předpoklady správné výchovy. Určitě je jich mnoho. Já poukážu pouze na tři z nich. Tím prvním je, že spolu musíme být. **Musíme s dětmi trávit čas.** Soustředěný čas. Pár řádků před svým pojednáním o manželství a o rodině píše Pavel:

- ¹⁵ *Dávejte si dobrý pozor na to, jak žijete, abyste si nepočínali jako nemoudří, ale jako moudří;* ¹⁶ *nepromarněte tento čas, neboť nastaly dny zlé.* ¹⁷ *Proto nebuďte nerozumní, ale hleďte pochopit, co je vůle Páně.* (Ef 5:15-17)

Moudrý otec, který chce dobře strávit čas svého života a zároveň plnit vůli svého Pána, se věnuje své rodině. Dobrý otec, který nechce promarnit svůj život, se věnuje své ženě a svým dětem. A to je velice těžké: Být spolu a nejen vedle sebe. Vnímat jeden druhého, vzájemně si naslouchat, když na sebe mluvíme, být přítomní... To nám dospělým, které pořád něco zaměstnává a rozptyluje, moc dobře nejde. Na tom potřebujeme zapracovat. Výchova totiž předpokládá soustředěný čas.

Dále se musíme mít rádi. Jistě si říkáte, že to je snad samozřejmé. Ale já tím myslím, že se opravdu máme mít rádi. Je totiž veliký rozdíl mezi opravdovou rodičovskou láskou k dětem a tou opičí láskou, jak říkáváme. Pravá láska k dětem znamená, že toužíme po tom, aby naše děti prospívaly především jako lidé, mezi druhými lidmi, před tváří Stvořitele. Proto Pavel vede tatínky těmito slovy:

- *vychovávajíte je v kázni a napomenutích našeho Pána.*

Musíme se modlit a přemýšlet, abychom pochopili, co naše děti nejvíce potřebují, aby prožily dobrý život. A to se od našich maličkých dětí nedozvíme. Naše děti, zvláště v prvních letech života, totiž nevědí, co skutečně potřebují k dobrému životu. Jistě, potřebují jíst, pít, a všechno to pak z těla zase vyloučit. Ale trvá to, než je naučíme, že potřebují mít čisté zuby. Trvá to, než je naučíme, že pitím kofoly a jezením brambůrků tělu neprospějí. A trvá to, než je naučíme, že modlitba je přirozená součást dne. A že v neděli je dobré chodit do shromáždění. A trvá to, než jim vštípíme, že když něco zlého provedou druhému člověku, měli by se mu pak omluvit. A že není normální lhát a krást. A že se musí spolehnout na Pána Ježíše, aby mohly vstoupit do Božího království. Kdybychom všechny tyto věci nechali na našich dětech, ať si hledají svou cestu samy, jak by to dopadlo? Co by jedly a pily? A co by dělaly v neděli dopoledne? A jak by se chovaly k druhým lidem? A v tom všem musí být rodič pevný. Musí zvládnout i odpor dítěte. Výmluvy, stesky, citová vydírání, vzdor, hněv, pláč. Tou motivací pro trpělivé vysvětlování, ale i pro jasné příkazy a napomenutí je, že rodič má své dítě rád. Vždyť je to jeho vlastní dítě! Sousedovic dítě, které k nám přijde na návštěvu, nevychoáváme, nenapomínáme, neusměřňujeme. Pokud se nám jeho chování nelíbí, těšíme se, až odejde domů. Proč? Protože máme strach z jeho rodičů, aby nám to nevyčítali? Možná. Ale především proto, že to dítě od sousedů je dítě sousedů. A ne naše. Sousedovic dítě nemáme zdaleka tak rádi, jako naše vlastní děti. Jak to říká list Židům:

- ⁵ *Což jste zapomněli na slova, jimiž vás Bůh povzbuzuje jako své syny: 'Synu můj, podrobuj se kázni Páně a neklesej na mysl, když tě kárá.'* ⁶ *Koho Pán miluje, toho přísně vychovává, a trestá každého, koho přijímá za syna.'* ⁷ *Podvolujte se jeho výchově; Bůh s vámi jedná jako se svými syny. Byl by to vůbec syn, kdyby ho otec nevychoval?* ⁸ *Jste-li bez takové výchovy, jaké se dostává všem synům, pak nejste synové, ale cizí děti.* (Žd 12:5-8)

A to je třetí předpoklad dobré a zbožné výchovy. Děti jsou dětmi svých rodičů. A zároveň dětmi Božími. A rodiče jsou také dětmi Božími. Všichni jsme jeho děti. **Všichni jsme děti Boha, který nás v Ježíši Kristu miluje věčnou láskou, a proto nás někdy i přísně vychovává.** Toho si jakožto rodiče musíme být vědomi: Že naše rodina je rodinou Božích dětí. Těch mladších Božích dětí. I těch starších Boží dětí. Ale pořád dětí Božích, kteří se všichni k Bohu obracejí, všichni Boha prosí, všichni Bohu děkují, všichni Boha poslouchají, všichni Boha žádají o odpuštění. Jinými slovy: My, rodiče, se musíme podržovat vedení našeho Spasitele. A naše děti to na nás musí vidět, aby se učily žít podle Boží vůle. Amen.